

Djeld Mølle

P. K. Poulsen

Når jeg nu forsøger at nedfælde et par ord om Djeld Mølle, bliver det ud fra en syvårigs forestillingsverden.

Så lad være med at bebrejde mig min manglende faglig og saglig indsigt.

Første gang jeg så Djeld Mølle, lå den midt på vejen.

Vi kom kørende med en lastbil, der var godt proppet til med bohave, fra ejendommen i Sebstrup gennem Sevel til Djeld. Og så en mølle midt på vejen. Det var som et eventyr for de små - nærmest en velkomsthilsen. En imødekommenhed. Sådan som den brede armene. Knap så meget for de voksne, kan man tænke!

Nå, lidt efter havde møllen høfligt flyttet sig lidt til højre, og vejen blev farbar. Hvordan det gik til, fik man ikke at vide, men det forlenede møllen med mystik. Allerede fra da af, var den på en måde besjælet. Halvvejs et levende væsen. En sidste rest af den følelse bærer jeg stadigvæk i mig, og det kan selvfølgelig spores i det, jeg skriver.

Senere lærte vi mølleren at kende. Han var en myndig og godhjertet mand. Hans væsen smeltede naturligvis sammen med møllen i et barns bevidsthed.

Møllen blev næsten byens skytsånd. Om natten lød den så beroligende. Den stod og fortalte os, at alt var, som det skulle være. Selvom den stod i saks, var der lyde omkring den. - At den stod i saks betyder for en mølle, at de to øverste vinger står i nøjagtig samme højde og således var med til at danne et kryds. - Lad mig blot

nævne en grund ud af flere. Det forvirrede lynene. De kunne ikke beslutte sig og slog ned et andet sted. En opretstående vinge var altså en uting. Vi lærte et nyt udtryk - Æ møl den krøjer! - Når det blev råbt snurrede vi rundt og kiggede. Ja, sandelig, det gjorde den også. Et lille hjul øverst oppe på hatten tog sig en lille svingom. Sommetider langsomt, som var den lige ved at fortryde. Så hidsigt, som var det en tango. Ja, for den skulle jo ved hjælp af sin lange hale sørge for at de store vinger hele tiden var oppe imod vinden.

Djeld Mølle i gamle dage, da der var fire vinger på. Den ene vinge knækkede 1947. 20. november, og blev ikke fornyet.

Forunderligt som Gud fader i Himmerig havde indrettet alting!

Vi fire yngste drenge i søskendeflokken fra 4 til 10 førte en stedsevarende teologisk diskussion om, hvor meget mennesker selv kunne frembringe, og hvor meget Gud alene havde æren for. Møller kunne mennesker ikke frembringe, det var klart nok, men en dør eller en rude kunne mennesker jo godt forny. Det var også klart. Det var grænsen, der var svær at trække.

En anden teologisk diskussion gik på, om man skulle bede aftenbøn på ny, hvis man havde været oppe om aftenen i et lille ærinde.

Noget af det, som mølleren fik æren for, var, at vingerne pludselig kunne skifte udseende. Vi fik at vide, at det var fordi sejlene blev sat til - eller hvad det var, man sagde?

Mølleren drejede vel på et håndsving eller trak i nogle snore, så de små felter i vingen fik en spærring af lærred eller andet. Så fik møllen mere vind og satte farten op. Det bevirkede vel så igen, at mølleren ikke kunne rende og fjante rundt udenfor i byen. For hvis nu vinden tog til, og sejlene var spændt ud, kunne vi hurtigt få et uheld på halsen. Alt det spekulerede man sig frem til mere eller mindre. At spørge de voksne var i almindelighed ikke tilrådeligt. De havde alvorligere ting at tænke på. Ikke mindst økonomien.

Tilbage til første morgen i Djeld. En februardagen i 1931 var det vel, måske 1932. Mads Post standsede uden for huset. Han steg ud af vognen, gik hen til en telefonpæl og vippede et fastboltet bræt, så det stod vandret. Så vidste alle, at Mads Post var kørt videre mod Sevel. Utrolig så snilde man var i den by. Den slags var vi sandelig ikke vant til i Sebstrup. Lidt senere så man mølleren. Godt han var levende. Min egen morfar var også møller, men han druknede i Limfjorden. 8 børn blev faderløse.

Mølleren i Djeld havde ikke så mange. De to yngste hed Mads og Gunnar. Som de dog kunne lege. Dog ikke inde i møllen. Det var for farligt. Gik man ud gennem en lille dør, var der en rundgang. Her suste møllevingerne forbi med et mægtigt brus. Den dør skulle vi nok holde os fra. Den var altid låst.

Jeppe Aakjær havde en historie om Visti (tror jeg han hed). Han svingede rundt

Fra forfatterens drengetid i Djeld sammen med lege-kammerater og søskende. P. K. Poulsen står som nr. 3 fra højre.

De øvrige er fra venstre Svend Laursen fra brugsforeningen, samt Gunner og (bagved) Mads Hede-gaard Jensen fra Djeld Mølle. Derefter brødrene Søren og Svend samt søsteren Margrethe.

med en vinge, som han holdt sig fast i. Den gik ikke i Djeld. Heller ikke noget med at lade sig hejse op i møllen, som var man en anden sæk. Jeg tror nu nok - nej, jeg må hellere tie stille!

En efterårsstorm kunne få os alle til at gyse. Alle havde vi hørt om møller, der løb løbsk. Det var måske også fra Jeppe Aakjær, vi vidste det. Eller var det fra aviser? Ja, sågar var der nogle, der sagde, at stormen kunne vriste en vinge af og smide den langt væk, som var den et halmstrå. Men det kunne næppe ske i Djeld, fordi alt var så ordentligt. Skete det alligevel, har jeg fortrængt det.

Møllen stod som et vartegn, man kunne pejle efter, når man var ude at rekognoscere. Det gjorde vi fire brødre meget. Som lå der en eller anden hemmelighed gemt herovre eller derovre. Et blik på møllen fortalte os, at vi ikke var blevet væk i den store verden.

Engang døde en mand lidt uden for byen. Hans familie vidste, at vores familie ikke havde meget at gøre med, og sendte bud, at vi kunne få afdødes cykel. Vi fire mindste drenge af sted. Cyklen var meget højbenet, især for småfolk, og ræverød af rust. Men det forunderlige var, at den flyttede sig, når man trådte på pedalerne. Benene var dog for korte, men i en håndvending fik min bror Søren dyret dresseret. Han stak den ene fod ind under stangen og så kunne cyklen køre ligeså stærkt, som vi andre kunne løbe. Cyklen kaldte vi Røde Søren.

En sådan dag syntes møllen selvfølgelig at more sig underlig diskret.

En anden dag blev møllen pludselig væk for en.

Jeg fik overdraget en cykel, fordi jeg kom ud at tjene. Den kunne ikke måle sig med den smarte drengcykel Villads kørte på. Min var en gammel damecykel. Kæden var lidt løsagtig, men jeg var rap til at få den på plads igen. Hænderne blev lidt sorte til lærer Sørensens rædsel.

Vi lånte tit Villads' cykel, det var jo et eventyr og forbløffende at vi fik lov. Men sådan var Villads.

En dag skulle min cykel have lov at vise, at den ikke var så ringe endda. Jeg aftalte med Villads, at vi skulle cykle om kap ad den vej, som dengang gik fra skolen ned forbi gartner Linde for derefter at munde ud mellem købmand Jakob og Brugsen.

Vejen skrånede ned mod byen. Vinden var i vest. Alting perfekt. Dog ikke cykelkæden. 100 meter før målet sprang den af. Håndbremse var dengang ukendt. Møllen hjalp mig ikke. Den blev tavs. Jeg standsede ikke ved Brugsens halvcirkelformede trappe, hvor vi ellers havde gode stunder. Kom over vejen, der gik til Sevel og ramlede ind i den gamle brugsforeningsbygning. Stor opstandelse fordi blodet fossede lidt vel rigeligt ud af et hul i hovedet lige ved det venstre øje. Jeg har arret endnu.

Rutebilen fra Sevel kom 5 sekunder senere. Heri befandt min mor sig. Hun skulle på indkøb i Holstebro. Hun afbrød sin rejse. - Det var der nu ingen mening i!

Købmand Jakob tilbød at køre mig til Vinderup i sin Ford. Det var komplet uforståeligt, men min mor sagde ja tak.! Jakob af sted i stor fart. I Sevel tog han det lille venstresving. Det vidste vi alle, var frygtelig farligt. Jeg blev klar over, at Jakob vurderede, at situationen var penibel. Tak til Jakob!

Hos doktor Helms (tror jeg det var) fik jeg 12 sting og ligeså mange plastre. Tilbage til Sevel. Jeg skulle hvile mig i 2 dage, så min plads i Møgelvang måtte undvære mig. Det var det bedste af det hele.

Da jeg kom ind i stuen til min far i Sparekassen, lo han så hjertelig ved at se mit hoved, at jeg glemte at jamre.

Få dag efter var alt som før bortset fra lidt hovedpine. Eller var det meget?

Møllen suste og bruste lidt mere eftertænksomt. Den syntes at ærgre sig, fordi den ikke havde passet på mig. Men det hele var jo min skyld. Sådan mente vi dengang modsat i dag, hvor det næsten altid er de andres fejl.

Så jeg er hel og udelt når jeg siger tak til min gamle ven Djeld Mølle.

De andre gode ting, der har meldt sig, mens jeg skrev, må vente til en anden god gang.

Grenaa i maj 2000

P. K. Poulsen